

Een leven in de kijker

'De Standaard' is in Vlaanderen op het ogenblik een van de meest gerenommeerde kranten. Onder de titel: 'De Standaard werd geboren op een zolderkamer' beschreef journalist Gaston Durnez op 10 juli 1976 de moeilijke beginjaren van wat later dé kwaliteitskrant van Vlaanderen zou worden. En wat bleek uit dit onderzoek? Aan de wieg van deze prestigieuze krant stond een inwoner van Opoeteren: Jan Geyens, hij was het eerste hoofd van de redactie

Jan Geyens, medeoprichter van 'De Standaard'

Jan Geyens werd op 26 april 1882 geboren te Opoeteren in een gezin van vijf kinderen. Zijn geboortehuis was het 'Linsen', een boerderij gelegen op de Houw. Rond 1900 verhuisde het gezin naar de Roosterberg te Opoeteren, naar de boerderij 'Het Hoover', ongeveer waar nu nog Toke Geyens (weduwe van Herman Janssen, 'Maan Hoover') woont, de dochter van Jans' jongere broer Michiel (Chielke Hoover)

Hij liep college bij de Missionarissen van het H. Hart te Borgerhout, (die in 1933 het Carmelietenklooster op de Gerkenberg-Bree overnamen). Op zijn negentiende trad hij toe tot deze congregatie en deed zijn priesterstudies in hun klooster te Arnhem van 1901 tot 1904, en daarna te Heverlee tot 1907. Hij werd priester gewijd te Mechelen op 21 december 1907 door Monseigneur Van Reeth, S.J.

In het Missieseminarie van Asse werd hij leraar letterkunde, maar al een tijd daarvoor had hij een toneelstuk 'Tullius' geschreven, dat handelde over de eerste martelaars. Over deze periode vertelt een oud-leerling dat Jan Geyens "een voor die tijd opmerkelijke Vlaamse overtuiging had" en dat hij, "aangezien hij deze overtuiging aan zijn studenten overdroeg", moeilijkheden kreeg met zijn oversten. Ter 'afkoeling' werd hij naar Oeventrop in Duitsland verplaatst, waar zijn orde ook een klooster had, om er dogma te doceren.

Tevens was hij er kapelaan in de dekenijkerk van Rumbeck bij deken Berens, 'omdat de pater het Duits voortreffelijk beheerste'. Bij zijn vertrek schreef hij aan een vriend in Arnhem: "Amice, ik zal maar niet zeggen: 'moriturus te salutat' op het punt naar das grosse Vaterland te gaan. Enfin, je hebt mijn benoeming zeker vernomen en je hoeft me niet te feliciteren, 't is toch goed..."

In 1913 is hij terug in Vlaanderen als dienstdoende pastoor op Ruggenveld in Antwerpen, en in 1915 als leraar Nederlands en Duits in Asse. "Oud-leerlingen", weet Gaston Durnez te vertellen, "beschrijven de man met zijn blond haar en gouden bril als een wat ongewone verschijning: hij droeg geen soutane, zoals toen gebruikelijk, maar een lange zwarte Duitse jas. Hij hield van Duitse en Latijnse literatuur en trad op als 'toneelpater', die moest zorgen voor de schoolopvoeringen."

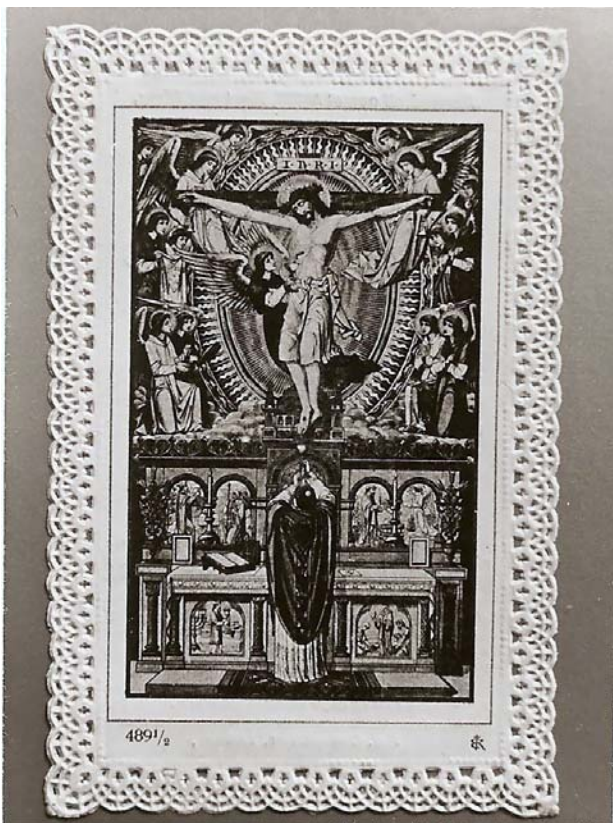
Hij was vaardig met de pen en publiceerde verschillende artikels in de 'Annalen' van zijn congregatie. Ook werkte hij mee aan het weekblad 'Hoger Leven' waarin hij artikelen schreef over Duitsland.

Onder de oorlog, die in 1914 begon, was hij medewerker aan het ondergrondse blad 'De Vlaamsche Leeuw'. Voor de oorlog nog schreef hij een omvangrijk (intussen verloren gegaan) boek over de Vlaamse kwestie, dat echter omwille van de vooruitstrevende ideeën geen 'imprimatur' verkreeg.

Intussen werd door enkele vooraanstaande Vlamingen in 1914 getracht om een krant op te richten: Frans van Cauwelaert, dokter Van de Perre en Filip de Pillecijn die de eindredactie zou doen.

Maar de oorlog gooide roet in het eten en toen op

einde hiervan men zo snel mogelijk wilde starten, was De Pillecijn nog steeds weerhouden in het leger. Dokter en volksvertegenwoordiger Alfons van de Perre, die naast initiatiefnemer, ook hoofdgeldschieder was, was huisdokter geweest van de Missionarissen van het H. Hart te Borgerhout, en kreeg het gedaan dat de orde hem de getalenteerde leraar ter beschikking stelde om hoofd van de eerste Standaardredactie te worden.

Op 4 december 1919 verscheen het eerste nummer. De omstandigheden waarin moest gewerkt worden waren in het begin bedenkelijk. Een van de overlevenden uit die pionierstijd vertelt hierover : *"Een zolderkamer onder een glazen dak in een oude suikerfabriek, dat was het eerste redactiekantoor van de Standaard. In de winter vroren wij daar dood, of 't scheelde niet veel. En in de zomer smolten wij daar weg. Een bureau hadden wij niet, zelfs geen tafel. Er waren gewoon enkele planken op schragen gelegd. In het begin moesten we 's avonds bij kaarslicht werken omdat er geen elektriciteit was. Als je wat stil bleef, kon je de muizen en ratten horen lopen..."*

Marnix Gysen die als beginnend dichter aan de Standaard meewerkte, beschrijft Jan Geyens *"als een sombere man die in een klein hok huisde ergens in St. Joost ten Node, en die daar, gewapend met een vet rood potlood en zwaar zuchtend, het eerste grote bloemrijke verslag van de jonge dichter en toevallige medewerker vermoordde..."*

Dat 'sombere' dat Marnix Gysen beschrijft, wordt door confraters van de pater tegengesproken.

Feit was dat de beginperiode van de krant aarts-moeilijk was. Jan Geyens werkte op die kille zolder gedurende enkele maanden van 's

Jan Geyens met zijn broer Michiel

morgens vroeg tot 's avonds laat, om te organiseren, kopij te verzamelen en te verbeteren, zelf teksten te schrijven en om mensen te ontvangen. Hij had geen honorarium, slechts een onkostenvergoeding van 10 fr per dag.

Op 6 februari 1919 schreef hij zijn ontslagbrief *"in de hoop dat De Standaard in goede richting zal voortgaan en het ideaalblad van Vlaams-België zal worden."*

Men was verbaasd tot men de ware reden ontdekte : het ging niet goed met zijn gezondheid. Zijn dokter stuurde hem naar de Kempense bossen om weer op te knappen.

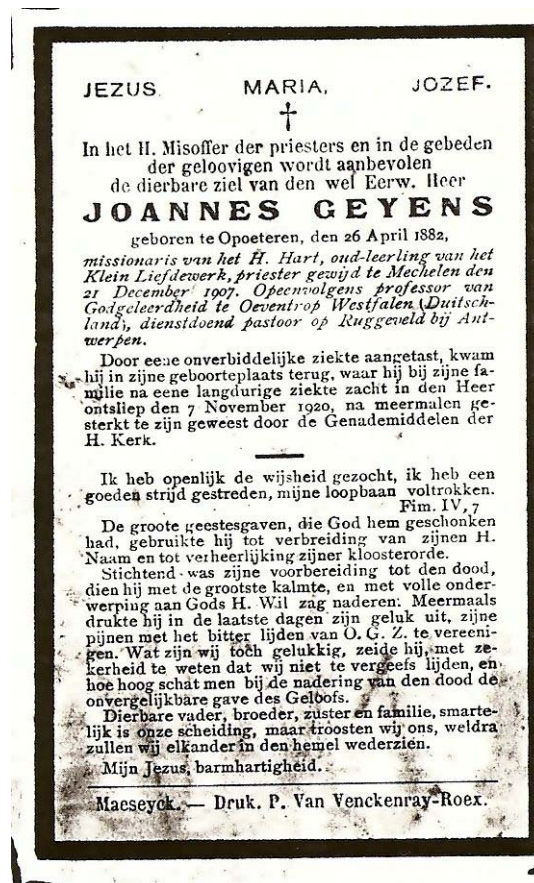
Hij trok in bij zijn broer Michiel die te Opoeteren intussen de ouderlijke boerderij op de Roosterberg had overgenomen. Hij bleef echter belangstelling betonen voor 'zijn' dagblad en correspondeerde verder met Frans van Cauwelaert.

Maar zijn gezondheid was gebroken. Het voedseltekort van de oorlog, het zware werk op de koude zolder, misschien de Spaanse griep die toen in ons land veel slachtoffers maakte, moet, volgens een confrater, zijn longen kapotgemaakt hebben.

Hij stierf, ondermijnd door de TBC, op 7 november 1920 te Opoeteren. Hij was 39 jaar oud.

Op 10 november 1920 publiceerde De Standaard een kort in memoriam: *"Hij was een vaardig schrijver, een vroom priester en een goede Vlaming"*

Jan Geyens moet zeker gerekend worden tot één van de markantste mensen die Opoeteren ooit heeft voortgebracht.

Bronnen:

Archief Missionarissen van het H. Hart Bree

Krant "De Standaard" van 10 juli 1976

'Jan Geyens' door D. Snijders in het Ooters Jaarboek.

Theo Dreesen

© Heemkundige Kring "Utersjank" Opoeteren

Gepubliceerd in 'Utersjank', november 1989.